

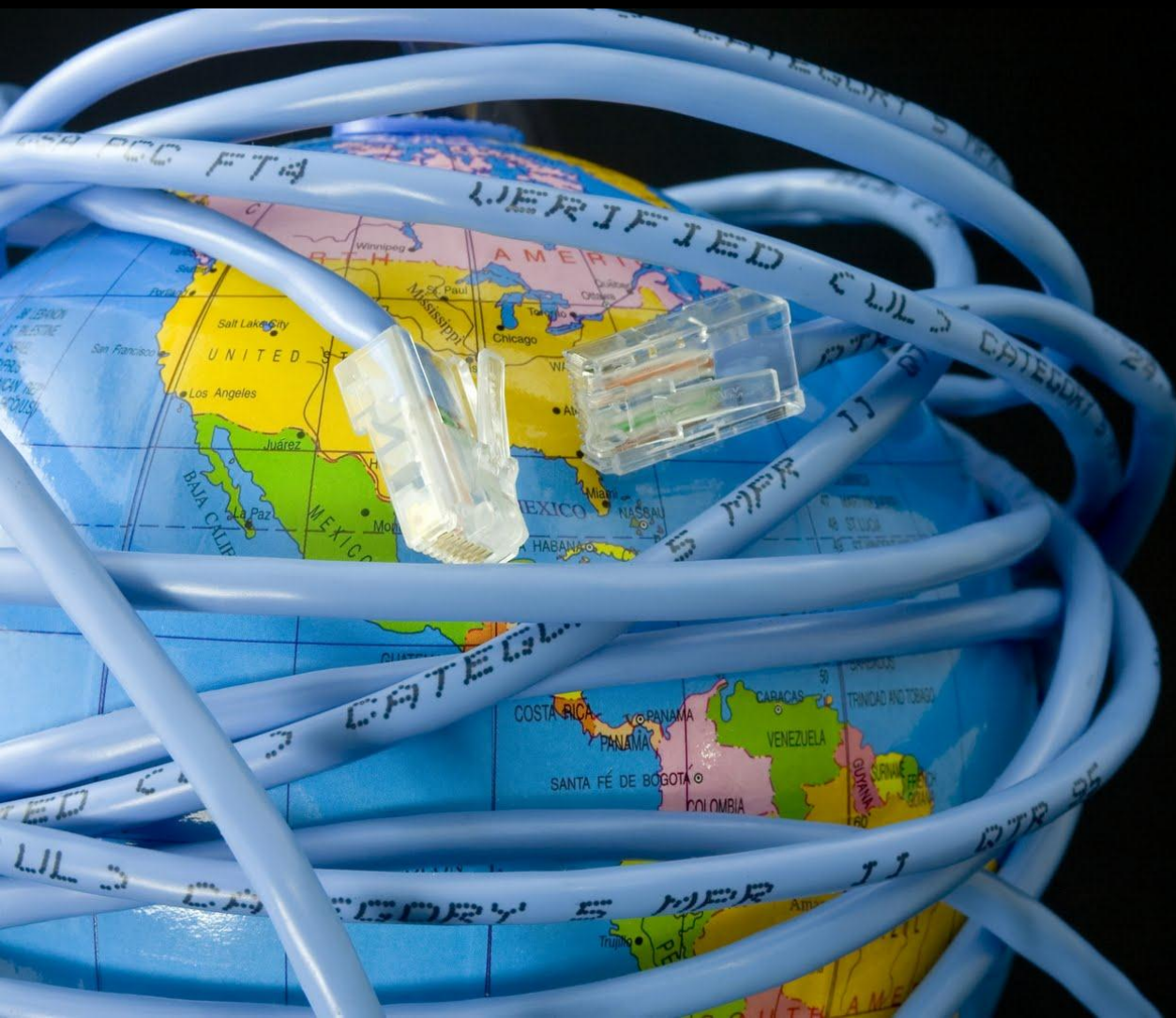
Proposta didàctica

LA COMUNICACIÓ HUMANA I LES NOVES TECNOLOGIES

Didàctica de les Ciències Socials – Grup 3r G

Noemi Mengual Millenaar

Sara Rodrigo Minguet

Índex

1. Problemàtica social	pàg.2
2. Marc Curricular	pàg.3
2.1. Objectius generals	
2.2. Objectius específics	
2.3. Competències bàsiques	
2.4. Continguts	
2.5. Criteris d'avaluació	
3. Concepcions prèvies	pàg.7
3.1. Introducció	
3.2. Primera part: Observació de la realitat	
3.3. Segona part: Concepcions sobre comunicació humana	
a. Relacions entre les persones	
b. Desigualtats socials	
c. Contaminació ambiental	
d. Educació	
e. Tractament de la informació	
3.4. Conclusions	
4. Metodologia	pàg.14
5. Activitats	pàg.14
6. Conclusió	pàg.20
7. Bibliografia i Webgrafia	pàg.11
8. Annex	pàg.20
8.1. Enquestes	
8.2. Mapa conceptual	
8.3. Propostes d'activitats	

1. Problemàtica social

La societat en la que vivim ha patit molts canvis al llarg del temps fins arribar a com la coneguem actualment i, per tant, com a ciutadans hem de saber adaptar-nos.

Els mitjans de comunicació han sigut un dels pilars d'aquests canvis. Van sorgir de la necessitat de les persones de comunicar-se entre elles per a poder fer front a les exigències de la vida diària i actualment fan un gran paper en la societat fins al punt d'anomenar-la "l'era de la informació".

Aquests ofereixen la possibilitat de comunicar-se i de transmetre i rebre informació d'una manera ràpida fent que les distàncies s'acurten i facilitant les relacions interpersonals. Però, a pesar del seu caràcter universal, no arriba a tots de la mateixa manera: segueix havent un sector ampli de la població que no gaudeix d'aquesta possibilitat. D'aquesta manera les desigualtats socials es fan patents.

Les noves tecnologies han sigut un dels factors que han fet avançar l'àmbit de les comunicacions humanes i a arrel d'això s'ha creat un nou espai a través del qual les persones ens relacionem i actuem moltes vegades sense conscienciar-nos de les conseqüències. Apareixen ací les anomenades xarxes socials.

Veient aquesta importància en el nostre context, la educació haurà de tractar els mitjans de comunicació i introduir-los dins del currículum tant com a un coneixement que com a una eina d'aprenentatge.

Els docents hauran de tenir en compte que cal que els alumnes aprenguen el impacte dels mitjans de comunicació en la societat i el seu paper en la vida diària així com que adopten una actitud crítica cap allò que aquests els transmeten. A més, és important que es consciencien d'un ús responsable d'aquests que ajude a l'equilibri del medi ambient. L'alumne també haurà d'entendre que no tot el món té els mateixos recursos que ell i que, per tant, no tots accedim de la mateixa manera a la informació, així com que no han estat presents sempre (relació del tema amb el temps i l'espai). Finalment, junt a tot això l'alumne també podrà conèixer i valorar l'aportació de la ciència i les tecnologies per millorar la qualitat de vida i el benestar de les persones.

2. Marc Curricular

Aquesta unitat didàctica ajudarà als alumnes a assolir tant els objectius generals de l'educació primària com els específics de l'àrea de coneixement del medi social i cultural, així com certes competències bàsiques necessàries per a un desenvolupament òptim que finalment s'haurà d'avaluar seguint els criteris proposats al disseny curricular base.

2.1. Objectius generals

En primer lloc hem destriat dels **objectius generals** de l'etapa de primària aquells que fan referència al tema que anem a desenvolupar: La comunicació humana.

a) Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, aprendre a obrar d'acord amb estes, preparar-se per a l'exercici actiu de la ciutadania, respectant i defenent els drets humans, així com el pluralisme propi d'una societat democràtica.

b) Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge, amb els quals descobrir la satisfacció de la tasca ben feta.

c) Desenvolupar una actitud responsable i de respecte pels altres que afavorisca un clima propici per a la llibertat personal, l'aprenentatge i la convivència, així com fomentar actituds que promoguen la convivència en els àmbits escolar, familiar i social.

d) Conèixer, comprendre i respectar els valors de la nostra civilització, les diferències culturals i personals, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones, i la no-discriminació de persones amb discapacitat.

e) Conèixer i utilitzar de manera apropiada el valencià i el castellà, oralment i per escrit. Valorar les possibilitats comunicatives del valencià com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i com a part fonamental del seu patrimoni cultural, així com les possibilitats comunicatives del castellà com a llengua comuna de totes les espanyoles i els espanyols i d'idioma internacional. Desenvolupar, així mateix, hàbits de lectura com a instrument essencial per a l'aprenentatge de la resta de les àrees.

f) Iniciar-se en les tecnologies de la informació i la comunicació, i desenvolupar un esperit crític davant dels missatges que reben i elaboren.

g) Desenvolupar tots els àmbits de la personalitat, així com una actitud contrària a la violència i als prejudicis de qualsevol tipus.

2.2. Objectius específics

En segon lloc hem destriat dels objectius específics de l'àrea de coneixement del medi social i cultural aquells que fan referència al tema que anem a desenvolupar: La comunicació humana. L'ensenyament del Coneixement del mitjà natural, social i cultural en aquesta etapa tindrà com a objectiu el desenvolupament de les següents capacitats:

1. Adquirir i utilitzar correctament de forma oral i escrita, el vocabulari específic de l'àrea que permeti el desenvolupament de la lectura comprensiva a través de textos científics, històrics i geogràfics.

2. Conèixer i valorar la important aportació de la ciència i la investigació per millorar la qualitat de vida i benestar dels éssers humans.

3. Adquirir i desenvolupar habilitats socials que afavoreixin la participació en activitats de grup adoptant un comportament responsable, constructiu i solidari, respectant els principis bàsics del funcionament democràtic.

4. Conèixer la pertinença plural i compartida a més d'una realitat social, històrica i cultural. Així, la pertinença a la Comunitat Valenciana, amb els seus municipis, comarques i províncies, a Espanya, a Europa i al món.

5. Analitzar algunes manifestacions de la intervenció humana en el mitjà, valorar-la críticament i adoptar un comportament en la vida quotidiana de defensa i recuperació de l'equilibri ecològic.

6. Identificar els principals elements de l'entorn natural, social i cultural, analitzar la seva organització, les seves característiques i interaccions i progressar en el domini d'àmbits espacials cada vegada més complexos.

7. Reconèixer en el mitjà natural, social i cultural, canvis i transformacions relacionats amb el pas del temps i indagar algunes relacions de simultaneïtat i successió per aplicar aquests coneixements a la comprensió d'altres moments històrics.

8. Identificar, plantejar i resoldre interrogants i qüestions relacionades amb elements significatius de l'entorn, utilitzant estratègies de cerca i tractament de la informació, formulació de conjetures, posada a prova de les mateixes, exploració de solucions alternatives i reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge.

9. Utilitzar les TIC per obtenir informació i com a instrument per aprendre i compartir coneixements i valorar la seva contribució a la millora de les condicions de vida.

2.3. Competències bàsiques

Ara tractarem les aportacions que pot fer el tema de la comunicació humana al desenvolupament de les competències bàsiques.

Les competències que principalment es tractaran de desenvolupar amb el tema que hem triat és la *competència en el tractament de la informació i competència digital*, i la *competència en comunicació lingüística*. Les eines que anem a utilitzar són el Internet i l'ordinador. Aquesta finestra oberta per les tecnologies a la informació implica una àmplia llibertat de codis, llenguatges i formes (imatges, mapes, vídeos...), també suposa la necessitat de interpretar la informació així com triar la més adient.

Durant les classes també serà el centre el diàleg, els intercanvis comunicatius. Per tant l'estructura del discurs, l'ús del debat, la capacitat de síntesi i l'augment significatiu de la riquesa en el vocabulari específic de l'àrea, contribuirà molt especialment a la competència en comunicació lingüística.

Per altra banda també cal destacar les següents:

La *competència social i ciutadana*, l'àrea ho fa directament en tots els aspectes que la configuren i molt especialment en dos àmbits de realització personal: el de les relacions més pròximes (família, amics, companys,...) i el de l'obertura a relacions més allunyades (el barri, el municipi, la comarca, la Comunitat Valenciana, l'Estat, la Unió Europea, etc.). En aquest sentit, el currículum pretén aprofundir, a més de en els aspectes conceptuals, en el desenrotllament de destreses, habilitats i, sobretot, actituds, que ens permeten assentar les bases d'una ciutadania mundial, solidària, participativa, democràtica i intercultural. A més, l'àrea contribueix a la comprensió dels canvis produïts en el temps i, d'esta manera, a adquirir pautes per anar acostant-se a les arrels històriques de les societats actuals.

La *competència en el coneixement i la interacció amb el món físic* contribueix a que molts dels aprenentatges que integra estiguen totalment centrats en la interacció del ser humà amb el món que el rodeja.

Esta àrea ofereix moltes possibilitats per a contribuir al desenrotllament de la *competència per a aprendre a aprendre*, ja que molts dels seus continguts es poden articular al voltant de propostes globalitzadores com els projectes de treball, que faciliten l'accés al coneixement de la realitat per mitjà d'estratègies que afavoreixen l'autonomia en l'aprenentatge: formulació autònoma dels objectius de la investigació, elaboració de guions de treball, busca, selecció i processament de la informació, aprenentatge cooperatiu i distribució de tasques, elaboració de conclusions o informes, exposicions orals, etc., que requeriran de l'alumnat el desenrotllament de tècniques per a aprendre, per a organitzar, memoritzar i recuperar la informació, com ara resums, esquemes o mapes mentals que resulten especialment útils en els processos d'aprenentatge d'esta àrea.

2.4. Continguts

En el currículum de primària el tema de les comunicacions humanes es pot tractar a partir de diferents continguts dins del bloc set anomenat *Objectes, màquines i noves tecnologies*.

Aquests continguts són: *“Informàtica. Ús autònom del tractament de textos. Recerca guiada d’informació en la xarxa. Control del temps i ús responsable de les tecnologies de la informació i comunicació”*.

2.5. Criteris d’avaluació

Criteris d’avaluació generals de primària

1. L’avaluació dels processos d’aprenentatge de l’alumnat ha de ser contínua i global, i tindre en compte el seu progrés en el conjunt de les àrees del currículum.

2. Les mestres i els mestres han d’avaluar l’alumnat tenint en compte els objectius específics i els coneixements adquirits en l’àrea, segons els criteris d’avaluació del currículum, els quals seran referents fonamentals per a valorar el grau d’adquisició de les competències bàsiques.

3. En el procés d’avaluació contínua, quan el progrés d’una alumna o alumne no siga l’adequat, s’han d’establir mesures de reforç educatiu. Estes mesures s’adoptaran en qualsevol moment del cicle, tan prompte com es detecten les dificultats, i estaran dirigides a l’adquisició dels aprenentatges imprescindibles per a continuar el procés educatiu.

4. Les mestres i els mestres han d’avaluar, a més dels processos d’aprenentatge de l’alumnat, els processos d’ensenyança i la seua pròpia pràctica docent i millorar els aspectes en què hi hagen deficiències. Pensar en canviar el mètode i les tècniques de treball en cas de no funcionar i no ser eficients.

Criteris d’avaluació específics de tercer cicle

1. Concretar exemples en què el comportament humà inflisca de manera positiva o negativa sobre el medi ambient. Descriure alguns efectes de contaminació sobre les persones, animals, plantes i els seus entorns, assenyalant alternatives per a prevenir o reduir-la, així com exemples de malbaratament de recursos.

2. Analitzar alguns canvis que han suposat les comunicacions, els mitjans de transport i la introducció de noves activitats econòmiques, relacionades amb la producció de béns i servicis per a la vida humana i per a l’entorn.

3. Conèixer els principals òrgans de govern i les funcions del municipi, de la Comunitat Valenciana, de l’Estat Espanyol i de la Unió Europea, i valorar el interès de la gestió dels servicis públics per a la ciutadania i la importància de la participació democràtica

4. Presentar un informe de forma ordenada i clara, utilitzant suport paper i digital, sobre qüestions senzilles; arregar informació de diferents fonts (directes, llibres, Internet), seguint un pla de treball i expressar conclusions.

5. Assenyalar l'aportació d'alguns avanços de la ciència i la investigació en la societat, fonamentalment en estos camps: cultura i oci, llar, transport, informàtica i telecomunicacions, construcció i medicina.

3. Concepcions prèvies

3.1. Introducció

Hem de tenir present que existeix una gran distància entre els continguts escolars i els esquemes interpretatius dels alumnes, els quals s'han anat formant a partir de les seues experiències quotidianes. Això comporta que el que estudien en l'escola siga per a ells quelcom distant i no relacionat amb el seu entorn, dificultant l'aprenentatge.

Aquests esquemes són els que conformen les seues concepcions prèvies i com a docents haurem de tenir-los presents per aconseguir un aprenentatge significatiu per als alumnes.

Les concepcions prèvies formen part del coneixement vulgar ja que són científicament incorrectes o insuficients perquè provenen de les interpretacions personals dels alumnes sobre un tema i, a més, tindran un paper rellevant en la mesura en què el mestre partirà de les idees prèvies per tal d'anar construint els nous aprenentatges en interacció amb el que ja saben. Per tant, no són una tècnica per saber què és el que sap l'alumnat, però sí ens poden facilitar l'adaptació dels continguts als alumnes i l'elaboració d'activitats sobre la informació i actituds de les qual disposen.

Així, tenir en consideració les idees i opinions dels alumnes no suposa "baixar" el nivell educatiu, sinó que es pretén analitzar les interaccions entre els coneixements escolars i els que ells ja tenen dels seus contextos empírics (mitjans de comunicació, família, conductes observades,...).

Per esbrinar les concepcions prèvies dels alumnes, primerament, el mestre haurà de tenir clar quin és el objectiu que pretén aconseguir amb l'aprenentatge. Una vegada aclarit, existeixen múltiples maneres d'esbrinar les concepcions prèvies dels nostres alumnes.

Alguns exemples poden ser debats, pluja d'idees, dibuixar, plantejar una activitat introductòria sorprenent que els faça interessar-se, entrevistes o també, un dels més utilitzats, realitzar una enquesta.

En el nostre cas, per a tractar en l'aula el tema de les comunicacions humanes hem passat una enquesta als alumnes. A pesar del gran nombre de possibilitats, ens hem decidit per l'enquesta perquè, en no tenir al nostre abast una classe ja que sols estem de pràctiques, el nostre camp de treball es veia molt reduït i impossibilitat.

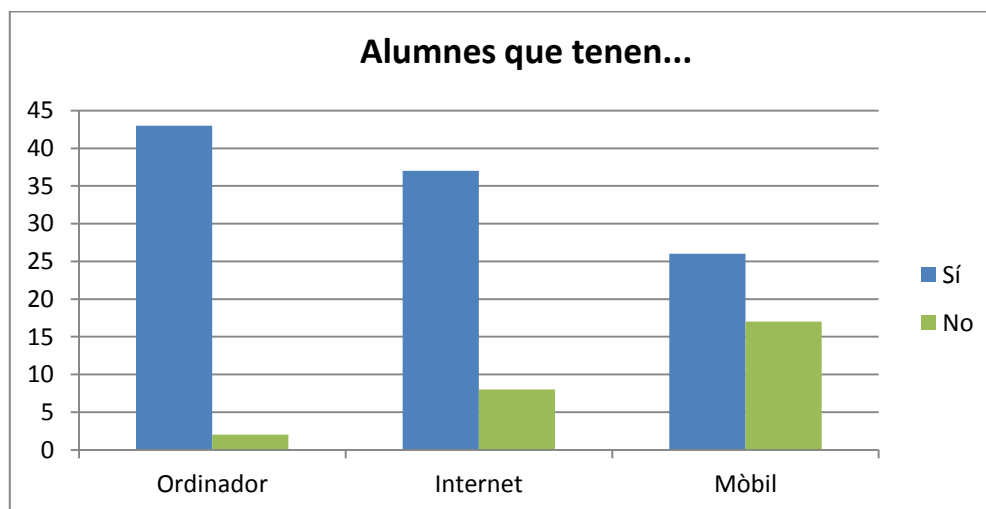
En un primer moment, el professor ens va facilitar una enquesta que estava preparada per a alumnes de secundària i batxillerat que tractava el tema que a nosaltres ens interessa. Així, la vam adaptar al nostre parer per a tercer cicle de primària. Però, en passar-la a una classe de cinquè ens vam adonar que existien alguns problemes de comprensió per part dels xiquets a l'hora de contestar certs aspectes. Davant la possibilitat de passar-la també en una classe de sisè, vam decidir revisar-la i aclarir aquelles qüestions ens les que hi van trobar dificultats. Després de tot aquest procés, el nostre objectiu de que l'enquesta fora el més propera a ells per esbrinar què sabien sobre el tema s'ha complert i hem tret profit i moltes idees sobre les quals plantejar la nostra problemàtica social.

Les enquestes, que es poden trobar a l'annex, han sigut passades a una mostra de 45 alumnes en total tots de tercer cicle.

Mostra de l'enquesta	
CP Vicente Pla Paredes Sedaví 5é curs	10 Xics
	14 Xiques
CEIP Explorador Andrés València 6é curs	8 Xics
	13 Xiques

3.2. Primera part: Observació de la realitat

En primer lloc, ens hem centrat en qüestions tancades que ens ajuden a veure la realitat de l'aula. Hem preguntat si tenien ordinador, Internet i telèfon mòbil així com els usos que fan d'aquests. A continuació mostrem els resultats:

Observem que més de la meitat dels alumnes han respost que sí als diferents ítems. També cal dir que la presència de l'ordinador i el Internet és major que la del mòbil. Per tant per a ells les tecnologies no són un fet llunyà sinó que formen part de la seua vida diària. Com a últim, afegir que en el cas del mòbil, a partir de les seues actituds mentre feien l'enquesta, ens ha semblat que molts poden haver contestat que sí perquè els seus pares els el deixen encara que no disposen d'un propi.

Una vegada conegut el nombre d'alumnes que disposen de les diferents tecnologies anem a comentar els usos d'aquestes.

En el cas de l'ordinador, els alumnes diuen que l'utilitzen en primer lloc per a la diversió seguit d'un ús per als estudis.

Usos de l'ordinador	
Diversió	74.41%
Estudis	58.13%
Altres	32.55%

Pel que fa al Internet, sobretot l'usen per a la diversió, seguit dels estudis.

Usos de el Internet	
Diversió	86.5%
Estudis	64.86%
Xat	62.16%
Altres	29.72%

Cal dir que també hi ha un gran nombre de respostes que fan al·lusió al xat. D'alguna manera, diversió i xat podríem dir que estan directament relacionats amb les xarxes socials*.

*A última hora, se'ns va ocórrer preguntar oralment per tal d'aprofundir en el tema de l'ús d'Internet per a diversió i relacions humanes (xarxes socials) sobre si les coneixien i si formen part d'alguna d'elles. Vam extreure els següents resultats:

Coneixen les xarxes socials?	97.67%
Messenger	81.39%
Facebook	44.18%
Tuenti	30.23%
Twitter	11.62%
Habbo	6.97%

Finalment, el telèfon mòbil que, com ja hem dit, té una presència menor entre els alumnes, diuen que l'utilitzen més per a cridar seguit de per a jocs.

Usos del mòbil	
Cridar	69.2%
Jocs	61.5%
Altres	30.7%
Missatges	26.9%

3.3. Segona part: Concepcions sobre comunicació humana

En segon lloc ens centrarem en les preguntes que fan referència als diferents conceptes sobre els quals gira la proposta didàctica. Aquests tenen un caràcter obert i ens han ajudat a extraure les concepcions prèvies dels alumnes envers estos temes.

Aquesta part es divideix en cinc grans aspectes que ens pareix interessant tractar per tal de crear coneixement entorn al tema de les comunicacions humanes: Les relacions entre les persones, les desigualtats socials, la contaminació ambiental, l'educació i el tractament de la informació.

a. Relacions entre les persones

En aquest punt preguntàvem als alumnes si creien que les tecnologies ajuden a les persones a relacionar-se i de quina manera. Després de revisar totes les respostes hem recollit les idees més freqüents i aquests han sigut els resultats:

A aquest bloc trobem moltes respostes de sí i no sense justificar, o sense contestar la pregunta que li segueix. Per altra banda també trobem no que realment volen dir que sí una vegada llegida l'explicació i a l'inversa.

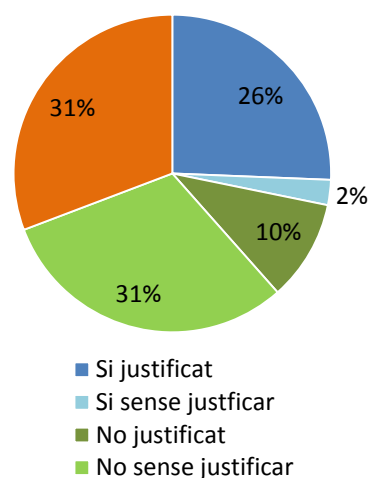
Els que diuen que les tecnologies han ajudat* a les relacions socials justifiquen dient que: "Ara no fa falta estar cara a cara per parlar", "Pots conèixer gent per Internet" i "Per que ho he vist a la tele". També trobem al·lusions a les xarxes socials, nomenen el xat, tuenti, el Messenger...

*En la primera enquesta que vam passar la pregunta era més complexa (han contribuït) i van haver problemes en la comprensió i per tant la vam canviar (ajuden a).

b. Desigualtats socials

En referència al tema de com si contribueixen a les desigualtats socials, els que diuen que sí ho justifiquen amb frases com: *“No és igual anar caminant que en cotxe”, “Per que hi ha persones que no poden permetre-s’ho”, “Per que empitjora les desigualtats”, “Per que tots tenen dret a les tecnologies”.*

Cal remarcar que quasi tres quartes parts de les respostes són errònies o que no les saben. Moltes respostes negatives ho justificaven dient que no influïa, textualment: *“Perquè dona igual”.* Per tant aquest tema seria important tractar-lo en classe.

c. Contaminació ambiental

El tema de la contaminació ambiental relacionada amb les tecnologies també crea bastant confusió, hem recollit les dades en unes taules que confronten les respostes donades pels que defenen que sí i els que diuen que no, amb les seues justificacions.

Sí contribueixen a la contaminació	No contribueixen a la contaminació
<p><i>-Per que gasten molta electricitat</i></p> <p><i>-Sí per que són més fabricació a les fàbriques i el fum de les fàbriques contamina l'aire</i></p> <p><i>-Per que contaminen la nostra capa de protecció</i></p> <p><i>-Si poses el volum molt alt</i></p>	<p><i>-Per que no tiren fum ni res</i></p> <p><i>-Per que no tira fum, a soles si es crema</i></p> <p><i>- Per que funcionen amb electricitat</i></p> <p><i>-Soles els cotxes</i></p>

És curiós que les respostes estiguen a les dues columnes ja que estan recolzant idees contràries. Per una banda tenim les que fan referència a l'electricitat i les que fan referència a les emissions de fum.

Per altra banda hem afegit dos respostes que ens han cridat l'atenció. Una resposta redueix la contaminació a l'acústica i l'altre equívoca denominacions. També hi ha alguns que confonen els mitjans de comunicació amb els transports.

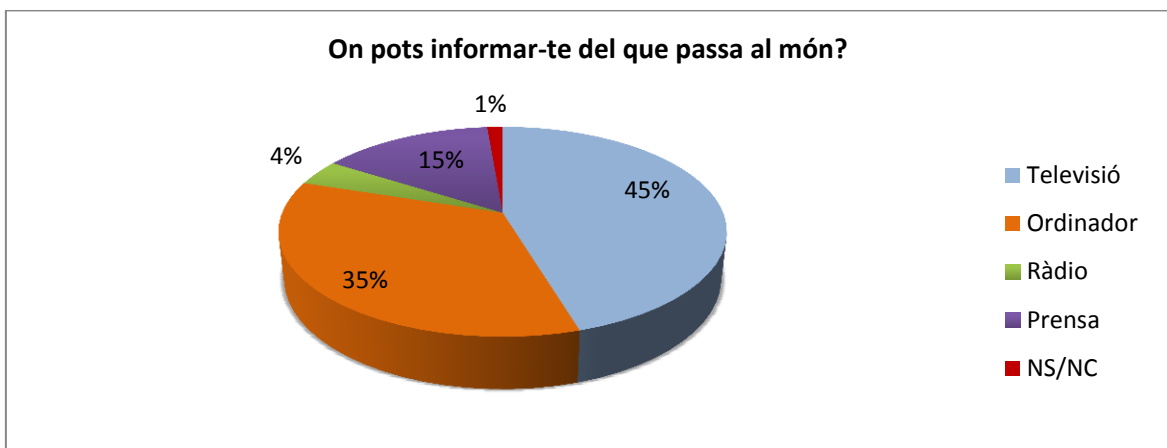
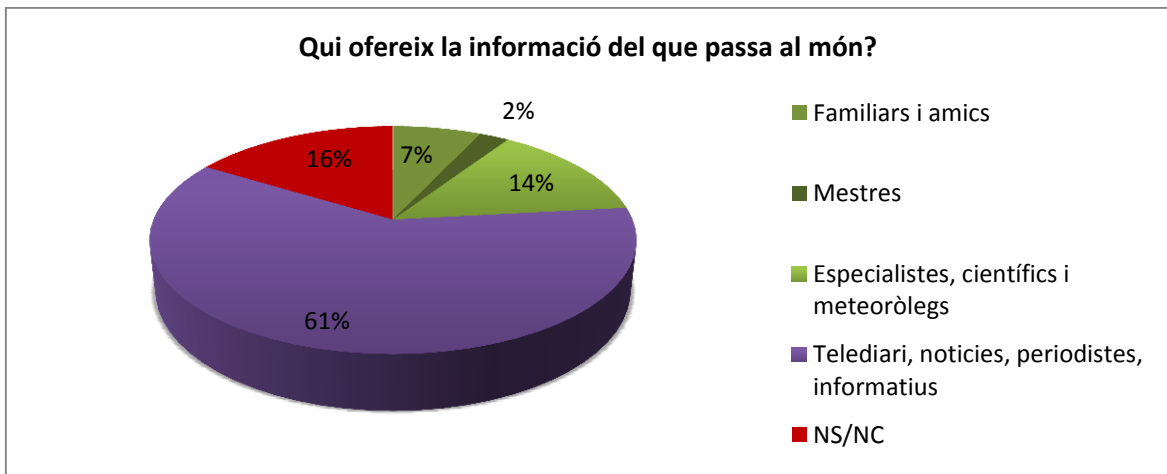
d. Educació

En aquest cas tots els alumnes han donat resposta. Les respostes positives són més nombroses front a les negatives, encara que hi ha molts (més de la meitat) que no l'han justificada.

Una resposta reiterada que trobem és: "Sí, en pàgines educatives". Els xiquets no coneixen que també poden aprendre de pàgines que no han sigut creades específicament per a l'educació.

e. Tractament de la informació

En aquests gràfics es reflecteixen les respostes a les dues primeres preguntes:

Per últim comentarem la tercera pregunta, que és la que més interessant ens semblava. Ja que ens pareix important que els alumnes adopten una actitud crítica davant els mitjans de comunicació. Hem diferenciat dos grups de respostes, unes que accepten allò que els mostren i altres que fan una xicoteta aproximació a l'actitud crítica que busquem.

Accepten		Crític	
Imatges i vídeos	7 respostes	No m'ho crec	2 respostes
No es pot saber	2 respostes		
M'ho crec	10 respostes	Comprovar (Internet, gent, empíricament)	5 respostes
<i>"Perquè posa que és en directe"</i>		<i>"Pues, al dia següent quan ixes voràs el temps."</i> (en el cas de l'oratge)	
<i>"Perquè no es va a mentir a persones que es preocupen"</i>			
<i>"Perquè si, un el creu i no preguntes més"</i>		<i>"Perquè sinó és veritat els denuncie, crec jo"</i>	
Argument de autoritat	2 respostes		
<i>"Perquè ells ho saben tot"</i>			
Per lògica/obvietat	2 respostes		
<i>"Perquè hi ha coses que són òbvies"</i>			
NS/NC 14 respostes			

3.4. Conclusions

Una vegada analitzada l'enquesta i extrets els resultats es pot veure com en una mateixa classe hi ha moltes idees diferents sobre una mateixa cosa. Hi ha *estereotips* com que la informació la dona gent amb molts estudis, especialitzada totalment al seu camp i que té la veritat a la mà. Per altra banda, també es poden trobar idees que no són estereotips sinó que són bastant individuals, són bastant encertades però no tots ho saben o no ho han tingut en compte, com per exemple que no tot el món es pot permetre les mateixes coses (desigualtats socials).

S'extrauen certes idees dels alumnes molt bones i d'altres errònies, també es troba certa carència respecte a aquest tema que ens sembla tan important. El tema de les xarxes socials, les tecnologies i la informació volíem tractar-lo en sisè de primària i per això volíem veure el nivell de cinquè al voltant d'aquest tema. Pensem que és molt important que aprenguen certes coses com ara:

- Que no tot el món té els mateixos bens materials, desigualtats socials.
- Que la tecnologia pot ajudar-nos molt, a aprendre també.
- Que hi ha que utilitzar-la amb "quatre ulls"
- Que no tot el que ens conten és cert

Ens ha semblat molt interessant el tema de les concepcions prèvies sobre tot perquè en les pràctiques hem pogut observar que no es tenen massa en compte a pesar de la gran importància que tenen ja que aquestes donen significat a l'aprenentatge dels alumnes.

4. Metodologia

En plasmar a la realitat aquesta unitat didàctica, ens basaríem en una metodologia en la que els alumnes participaren de forma activa en totes les activitats de forma que amb exemples visuals i d'investigació arribaren a comprendre els temes centrals que volem tractar.

Les activitats s'han realitzat partint sempre de les seues concepcions prèvies per tal d'aconseguir un aprenentatge significatiu i proper als alumnes.

5. Activitats

Aquesta unitat didàctica la duríem a terme al llarg de vuit sessions d'una hora cadascuna. A partir dels aspectes que han sorgit arran de l'extracció de les concepcions prèvies dels alumnes sobre el tema de les comunicacions humanes i les noves tecnologies, realitzaríem unes activitats que els ajudaren a millorar les seues idees i a aprendre.

Primera sessió: Relacions humanes

En aquesta primera sessió, iniciariem el tema de les comunicacions humanes.

- **Activitat 1**

Per a començar a endinsar-se en la matèria plantejaríem diverses qüestions per a que els alumnes prengueren un primer contacte i indagaren sobre les diferents formes de comunicació que han existit i que existeixen o d'altres que ells mateixos. L'objectiu serà que prenguen consciència de l'existència de múltiples formes de comunicar-se entre les persones, encara que no siguin pràctiques i d'aquesta manera fer-los eixir de les comunicacions més quotidianes com puguen ser la parla i els mitjans de comunicació quotidians. Començaríem amb una pregunta molt oberta com podria ser *Com ens podem comunicar?* per a donar peu a una pluja d'idees entre els alumnes. Una vegada exposades les seues idees, presentaríem algunes imatges (un far, un missatge en una botella,...) i els preguntariem com els usarien per comunicar-se o en quina situació els usarien. (Proposta d'activitat en l'Annex)

- **Activitat 2**

A continuació, preguntariem *Què són els mitjans de comunicació?* Després, els proposariem comparar aquests amb els anteriors i que explicaren perquè usem uns en la nostra vida quotidiana i no els altres. L'objectiu serà que els alumnes s'adonen que usem aquells que tenen més funcionalitat per a les nostres vides, mentre que els altres sols es poden servir en ocasions molt concretes.

- **Activitat 3**

En la pissarra digital, els mostraríem unes activitats virtuals: Primerament, una relacionada amb el temps ja que han d'unir màquines d'abans i d'ara que bàsicament tenen la mateixa funció però que han evolucionat. A més, aprofundeix en l'evolució que ha sofert aquesta mitjançant preguntes.

ares.cnice.mec.es/ciengehi/c/02/animaciones/a_fc21_03.html

Després, anem a plantejar-los fer una valoració de la influència de les tecnologies en la comunicació humana així com en les nostres vides. D'aquesta manera, es farà una taula amb beneficis i inconvenients que ens aporten. També es podria fer mitjançant l'activitat següent:

http://ares.cnice.mec.es/ciengehi/c/02/animaciones/a_fc21_04.html

Segona sessió: Relacions humanes

En la sessió anterior, els alumnes van poder veure els problemes que comporten els diferents mitjans de comunicació, així en aquesta sessió tractaríem els usos responsables d'aquests.

- **Activitat 1**

Per començar, els preguntariem què fan en el seu temps lliure i quantes hores al dia usen ells la televisió, el mòbil, els videojocs i l'ordinador. A partir dels resultats els plantejaríem que es pararen a pensar en la distribució que es fa del temps durant el dia: així, si un dia té 24 hores i passem 9 dormint, 6 en l'escola, 3 menjant,... ens queden unes 6 hores d'oci. Per tant, hauran de valorar si fan un bon ús del seu temps d'oci o si al contrari haurien de plantejar-se un canvi en els seus hàbits.

- **Activitat 2**

A continuació, introduiríem les xarxes socials. Com hem pogut observar en l'enquesta, la majoria de la classe té accés a aquestes i, per tant, el nostre propòsit seria que les entengueren com una bona eina de comunicació entre les persones però tenint en compte que poden ser un complement per millorar-la sense substituir a la comunicació cara a cara.

Per començar i abans d'explicar-los res, els posaríem un vídeo sobre les xarxes socials que reflecteix tota la informació que donem en elles sense adonar-nos.

<http://www.youtube.com/watch?v=pWSrdaKYwtw&feature=related>

El nostre objectiu amb aquesta activitat seria que foren conscients dels riscos que se'n deriven de les xarxes socials. A més, els posaríem uns vídeos molt divertits amb consells per a saber com controlar amb què es comparteix la seua informació personal.

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=HGMJzvSbKzY

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=-Dn1Jmqecvk

(Aquests vídeos estan en anglès, així que els subtítularíem o els explicaríem)

Tercera sessió: Desigualtats socials

En aquesta sessió, introduiríem el tema de les desigualtats socials mitjançant una dinàmica de grup anomenada “dinàmica dels cubs”. La font de la qual hem extret l’activitat és Intermon i el seu objectiu és comprovar i analitzar la desigualtat en el repartiment desigual dels recursos.

Els materials necessaris per a dur a terme aquesta dinàmica són els següents: cartolines grans de colors, regles de 20 cm, tisores, pegament, llapis. El desenvolupament de l’activitat començarà amb la divisió de la classe en 4 grups, representant a blocs de països (molt rics, mitjanament rics, mitjanament pobres i pobres).

A l’hora de fer el repartiment de material. S’ha de tenir en compte que les cartolines representen els recursos naturals del país, els llapis, els regles, les tisores i el pegament representen, de menor a major, el grau de tecnificació d’un país.

El punt més important d’aquesta recau en el moment de fer el repartiment de materials. S’haurà de seguir la relació de materials que li toquen a cada país segons la teula següent:

	Cartolines	Llapis	Tisores	Pegament	Regles
Molt rics	1	3	3	3	3
Moderadament rics	1	3	2	2	2
Moderadament pobres	2	3	2	1	1
Pobres	4	3	0	1	0

Exemple de distribució de materials per grups: Després d’explicar a cada grup el seu paper i repartir els materials, es posarà a la classe en situació.

Cada grup haurà, en primer lloc, de triar el seu portaveu, que serà l’únic que pot negociar amb els altres grups, i entre tots hauran de construir cubs de 8 cm de costat per vendre’ls al mercat, representat pel professor/a, el qual haurà de decidir si el cub està bé fet o no, i si li l’accepta, per a ser venut al mercat. Ha de ser més sever amb els països pobres. El joc pot ser tallat quan s’hagin fabricat cubs per tots els grups, i hagin intentat vendre’ls al mercat.

Una vegada s’acaba l’activitat faríem una avaluació utilitzant les següents preguntes: *Com s’ha comportat el portaveu?, Ha estat democràtic?, Ha escoltat el grup?, Com eren les negociacions entre grups?, Existia igualtat?, Què ha passat amb els recursos naturals de tots els països?, Com s’ha comportat el mercat?, Què necessitaven els països rics per produir més?, I el països pobres?, Hi ha hagut col·laboració entre grups?, Què s’aconsegueix amb això?, Quina alternativa els queda als països pobres?, Quin paper juguem nosaltres en la vida real?, Què podem fer?.*

Amb les respostes que obtindrem dels alumnes farem una reflexió conjunta de la desigualtat del repartiment dels recursos ho posarem en relació amb el repartiment de les tecnologies en el món. Mostrant així que no tots tenim les mateixes facilitats.

Finalment, una vegada entesa la conclusió a la que volíem arribar amb la dinàmica, els presentariem uns mapes que mostren les desigualtats mundials a l'hora de l'accés a Internet relacionant el tema de les desigualtats en el de les tecnologies.

Quarta sessió: Tractament de la informació

Vivim en una societat sobresaturada d'informació i partint de que veiem que gran part dels alumnes no es qüestionen la informació que reben dels mitjans de comunicació seria interessant fer activitats que fomentaren en els alumnes una actitud crítica cap allò que veuen i senten.

La nostra idea seria que els alumnes entengueren la existència dels diferents punts de vista en les persones i de les perspectives des de les que podem interpretar un mateix fet.

Començaríem amb una dinàmica per a tractar açò: dividiríem la classe en dos grups i els disposaríem cara a cara a cada banda de la classe i en el centre hi hauria un objecte que des de cada costat es veuria de forma diferent (per exemple, posar una caixa de cereals en la que des d'una banda es veu el nom de la marca i des de l'altra es veu algun element que pugui fer gràcia als qui ho veuen).

Es demanaria als alumnes de cada grup que escrigueren allò que veuen i que feren una explicació tant objectiva com subjectiva. Finalment, es posarien en comú ambdós visions i es mostraria a tota la classe els dos costats de l'objecte. L'objectiu d'aquesta activitat és que els alumnes s'adonen que segons la perspectiva en què mirem una cosa es pot interpretar d'una manera o altra i que a més cada persona té la seua manera d'interpretar el món que l'envolta. Així, relacionant amb els mitjans de comunicació fer-los entendre que darrere de la informació que ens mostren hi ha persones amb interpretacions pròpies de la realitat i que moltes vegades no són del tot encertades o vertaderes.

Per a reforçar aquesta idea, mostrariem algunes imatges que reflecteixen la importància de la perspectiva a l'hora d'interpretar la realitat que ens envolta, així com un mapa que reflecteix l'eurocentrisme a l'hora de representar el món en un pla. (Veure annex)

Cinquena sessió: Tractament de la informació

En aquesta sessió pretenem que els alumnes busquen informació sobre un mateix tema a diferents pàgines web, així veuran que poden trobar que no en tots els llocs es diu el mateix i que aprenen que no sempre és veritat allò que diuen els mitjans de comunicació.

Els alumnes han de saber contrastar allò que veuen i senten mitjançant la consulta de fonts fiables, per tant, l'activitat, que es durà a terme en l'aula d'informàtica amb un ordinador per parella de xiquets, serà plantejar un tema que els interesse i proposar-los que busquen en

diferents pàgines i que finalment comenten entre tots què és el que han vist i quins problemes han trobat.

Finalment, després de la posta en comú, la mestra expliqui als alumnes què és el que ha passat i que ajude a que els xiquets arriben a la conclusió que es pretén per ells mateixos.

Sisena sessió: Contaminació ambiental

En aquesta sessió, projectaríem uns vídeos per a tractar el tema del consumisme tecnològic i l'impacte ambiental que provoca. Així, ficaríem uns fragments anteriorment seleccionats dels vídeos de *Comprar, tirar, comprar* i *La historia de las cosas*.

<http://www.youtube.com/watch?v=XDOLcvuX6XA>
(des del minut 37:50 fins el 41:40)

<http://www.youtube.com/watch?v=ykfp1WvVqAY>
(des del minut 10:40 fins el 19:25)

Després del visionat, explicaríem i comentariem entre tots allò que hem vist i els demanaríem que feren una xicoteta redacció sobre què els ha semblat el que han vist, com s'han sentit, què pensen,...

Setena sessió: Conclusió

- **Activitat 1**

Aprofitant que hem passat una enquesta sobre la unitat didàctica que pretenem desenvolupar utilitzarem ara les respostes que els alumnes van donar al principi per a fer un repàs de tots els temes tractats. A partir de les seues concepcions prèvies, prenent algunes errònies i altres incompletes tractarem que ells sols les corregeixen.

Primer distribuir la classe en cinc grups, cada grup tindrà respostes sobre un dels temes que hem tractat. Hauran de veure les respostes i les errades o les coses millorables de les mateixes. Després posaríem en comú les noves idees apreses. El que pretenem duent a terme aquesta activitat és que ells siguen conscients del que han après durant aquestes sessions.

- **Activitat 2**

Una vegada realitzada l'activitat de contrast d'idees prèvies amb les noves idees desenvolupades durant aquesta proposta didàctica farem un mural que ho mostre visualment. A una banda col·locaríem les idees prèvies i a l'altra les noves idees, deixant així dins la classe o als corredors la empremta d'haver estudiat aquest tema. Així altres podran veure-ho també i els xiquets podran mostrar el que ells han fet.

Finalment presentem un quadre sinòptic de les sessions i les activitats que les conformen.

Primera sessió	Segona sessió	Tercera sessió	Quarta sessió	Cinquena sessió	Sisena sessió	Setena sessió
<p>Comunicació i formes de comunicació</p> <p>Mitjans de comunicació</p> <p>Activitats virtuals</p>	<p>Ús del temps lliure</p> <p>Xarxes socials</p>	<p>Dinàmica dels cubs*</p>	<p>Perspectives</p> <p>Imatges</p>	<p>Recerca i contrastació d'informació en Internet</p>	<p>Vídeos i reflexió</p> <p><i>“Comprar, tirar, comprar”</i></p> <p><i>“La historia de las cosas”</i></p>	<p>Treballem amb les concepcions prèvies</p> <p>Mural</p>
						<p>Totes les sessions duren 1h. *Excepte la tercera sessió: 2h.</p>

6. Conclusió

Inicialment, el tema que havíem pensat per fer la unitat didàctica va ser els mitjans de comunicació i els transports, però ens vam adonar que era massa general i un temari massa ampli per tractar en tantes poques sessions. Arran de pensar en la gran incidència de les noves tecnologies a les comunicacions entre les persones, vam decidir reduir els continguts i centrar-nos en aquest aspecte.

En aquesta assignatura vam parlar sobre les concepcions prèvies i el gran valor que tenen a l'hora de preparar una unitat didàctica. Per això vam decidir passar-los una enquesta per saber per on començar a tractar el tema. En passar les enquestes i extraure aquestes idees dels alumnes ens vam adonar que realment aporten molta informació sobre la qual treballar, de fet, de no haver plantejat les activitats amb la base de les concepcions prèvies, probablement aquestes haurien quedat lluny de les concepcions de l'alumnat i l'aprenentatge aconseguit no hages sigut el mateix. Això es pot observar en que hem tingut que adaptar dues vegades l'enquesta de concepcions prèvies a mesura que la passàvem a l'alumnat per a que la comprensió fos major i adquirirà un major grau de significat per a ell.

També vam observar que aquest tema s'hauria de tractar a les aules ja que hi ha molta desinformació al seu voltant i els xiquets com a consumidors de les tecnologies que són haurien de tenir més informació correcta al seu abast per a fer un bon ús de les mateixes, així com per a ser considerats amb els beneficis i inconvenients que tenen, també per a que valoren que eixos beneficis no estan a l'abast de totes les persones ja que existeixen desigualtats socials. Pel que fa a la desinformació que abans hem mencionat també ens semblava important tractar-la per fer-los vore que no han de acceptar la informació que reben de forma dogmàtica. Sabem que amb unes poques activitats sobre el tractament de la informació els alumnes no van a aconseguir ser crítics amb la informació que els arriba, però és una manera de obrir un camí a ella, ja que aquest es un procés continu que dura sempre.

Una altra cosa que hem pogut observar és que a pesar d'estar en currículum oficial i en les competències com a un tema a tractar per al desenvolupament dels alumnes, no es tracta en els llibres de text o simplement es parla en pàgines soltes que no aporten la informació adient.

Per últim comentar que ens ha semblat interessant fer aquest treball perquè hem après a sintetitzar un tema molt ampli, adaptar-lo a l'aula i a proposar activitats per a treballar-lo, cosa que ens servirà per a la nostra futura professió.

7. Bibliografia i Webgrafia

Llibres de text

- Coneixement del Medi, tercer cicle.
Projecte Timoner. "Aventura't a conviure". Grupo SM, 2009.
- Educació per a la ciutadania, tercer cicle.
"Obri la porta" Anaya, 2009.

*Entre molts llibres consultats, solament aquests tractaven el tema que ens interessava però de forma superficial i simplificada. Per tant aquestes carències en han servit per a proposar una alternativa de millora de tractament del tema en les aules.

Revista electrònica

SOLBES, J. SOUTO, X.M. TRAVER, M.J. "El impacto de las nuevas tecnologías de la información y de la comunicación en el sistema escolar." Geo Crítica / Scripta Nova. Revista electrónica de geografía y ciencias sociales. Barcelona: Universidad de Barcelona, 1 de agosto de 2004, vol. VIII, núm. 170-71.

- <http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-170-71.htm>

Documents aula virtual, tema 3

- Tercera unitat didàctica (power point)
- Concepciones del alumnado e investigación educativa
- Las concepciones espontáneas y la elaboración de unidades didácticas

Enllaços Relacions humanes

- http://ares.cnice.mec.es/ciengehi/c/02/animaciones/a_fc21_03.html
- http://ares.cnice.mec.es/ciengehi/c/02/animaciones/a_fc21_04.html
- <http://www.youtube.com/watch?v=pWSrdaKYwtw&feature=related>
- http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=HGMJzvSbKzY
- http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=-Dn1Jmqecvk

Enllaços Contaminació

- <http://www.youtube.com/watch?v=XDOLcvuX6XA>
- <http://www.youtube.com/watch?v=ykfp1WvVqAY>

*Totes les adreces de la webgrafia han sigut visitades abans del 26 de Novembre de 2011

8. Annex

8.1. Enquestes

Primera enquesta: Geo Crítica/Scripta Nova

“El impacto de las nuevas tecnologías de la información y de la comunicación en el sistema escolar”

<http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-170-71.htm>

1. Tens ordinador? SI/NO
2. Estàs connectat a Internet? SI/NO
3. Quines tecnologies han fet possibles l'ordinador i Internet?
4. En quins aspectes de la teua vida utilitzes l'ordinador? Estudis/Diversió/Altres
...Internet? Estudis/Diversió/Xatejar/Altres
5. El telèfon mòbil i Internet, t'ofereixen més llibertat? Per què?
6. Coneixes algun organisme que controle Internet? SI/NO
7. Algú pot conèixer el que tu xateges o comuniqués per mail a altres persones? SI/NO
8. Què entens per globalització? Com contribueixen les TIC a la globalització?
9. Qui són les persones i institucions que ofereixen informació sobre el que succeeix en el món?
10. On creus que et pots informar millor sobre el que passa en el món?
Com pots saber si és veritat allò que contenen?
11. Les TIC han donat lloc a noves professions i nous negocis per als joves? Nombra-les.
12. Creus que les TIC fan que els joves tinguin menys llocs de treball? Com? SI/NO
13. Promocionen les TIC les desigualtats socials? Com? SI/NO
14. Les TIC produeixen un augment de la contaminació ambiental?
SI/NO (Justifica-ho.)
15. Com poden millorar les TIC l'educació?

Aquesta enquesta és per a que una companya meua i jo fem un treball sobre les noves tecnologies i la informació a l'escola. Ens resulta molt interessant saber que penseu sobre aquests temes.

L'ordinador, el internet i el telèfon mòbil són tecnologies relativament noves. Si no pregunta als teus pares si quan eren com tu en tenien per a ells sols.

1. Tens **ordinador**? Si No

En quins aspectes l'utilitzes?

Estudis

Diversió

Altres

2. Tens **internet** a l'ordinador?

Si

No

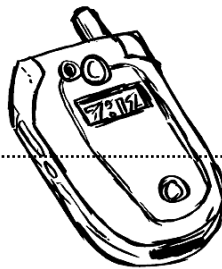
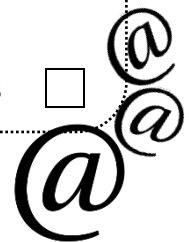
Per a què l'utilitzes?

Estudis

Diversió

Xatejar

Altres

3. Tens **telèfon mòbil**? Si No

En quins aspectes l'utilitzes?

Jocs

Cridar

Missatges

Altres

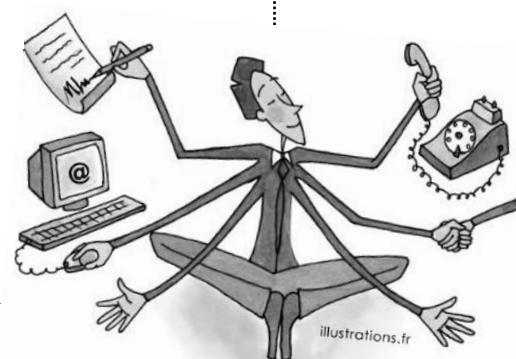
4. Penses que les **tecnologies** han contribuït a les relacions entre les persones?

Creus que les tecnologies...

- Promouen i mantenen les desigualtats socials? Com?
- Produeixen un augment la contaminació ambiental? Justifica-ho.
- Poden millorar l'educació? Penses que es pot aprendre utilitzant-les?

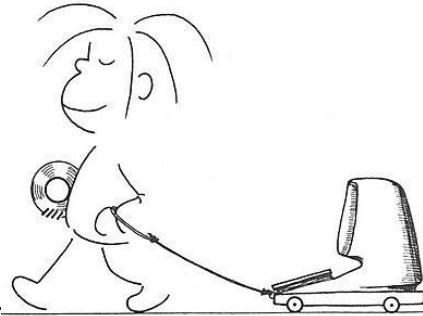
5. Quines són les persones que ofereixen la **informació** sobre el que passa al món?

- On pots informar-te sobre el que passa al món?
- Com pots saber si es veritat allò que contenen?

Aquesta enquesta és per a que una companya meua i jo fem un treball sobre les noves tecnologies i la informació a l'escola. Ens resulta molt interessant saber que penseu sobre aquests temes.

L'ordinador, el internet i el telèfon mòbil són tecnologies relativament noves. Si no pregunta als teus pares si quan eren com tu en tenien per a ells sols.

2. Tens **ordinador**?

Si

No

En quins aspectes l'utilitzes?

Estudis

Diversió

Altres

2. Tens **internet** a l'ordinador?

Si

No

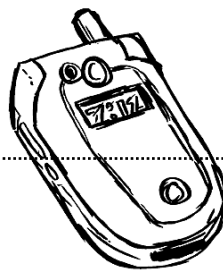
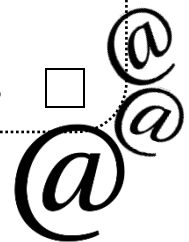
Per a què l'utilitzes?

Estudis

Diversió

Xatejar

Altres

3. Tens **telèfon mòbil**?

Si

No

En quins aspectes l'utilitzes?

Jocs

Cridar

Missatges

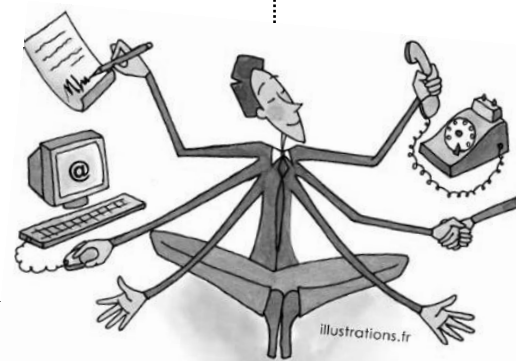
Altres

4. Creus que les **tecnologies**...

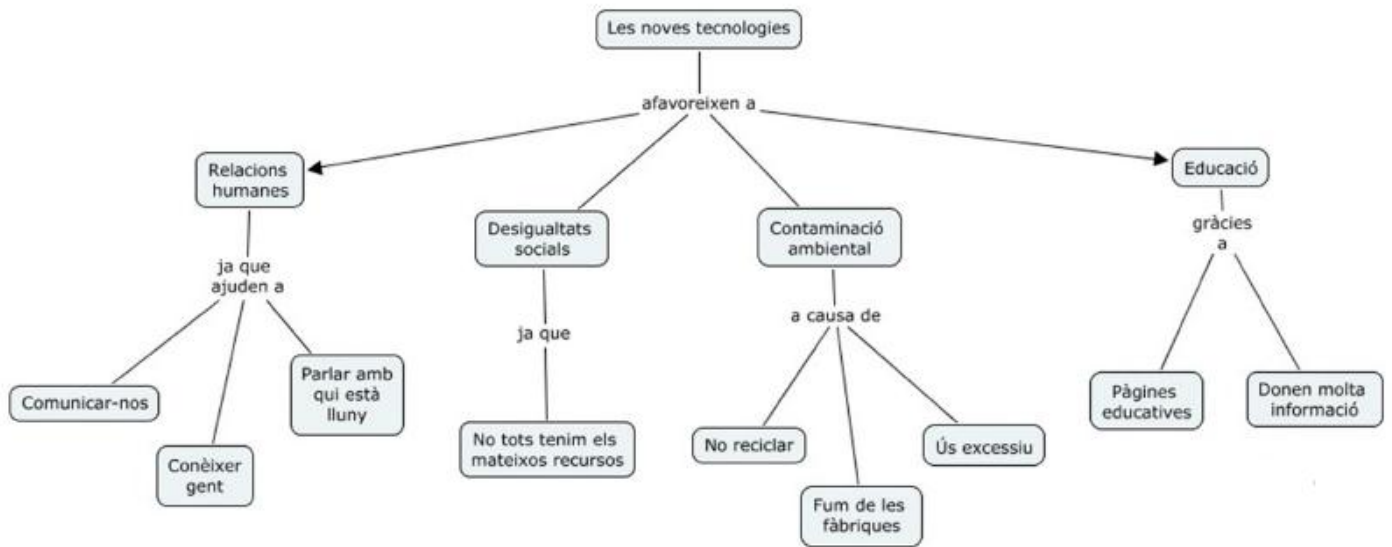
- Ajuden a que les persones es relacionen? Com?
- Fan més grans les diferències entre les persones? Com?
- Contaminen l'entorn? Justifica-ho.
- Penses que es pot aprendre utilitzant-les?

5. Quines són les persones que ofereixen la **informació** sobre el que passa al món?

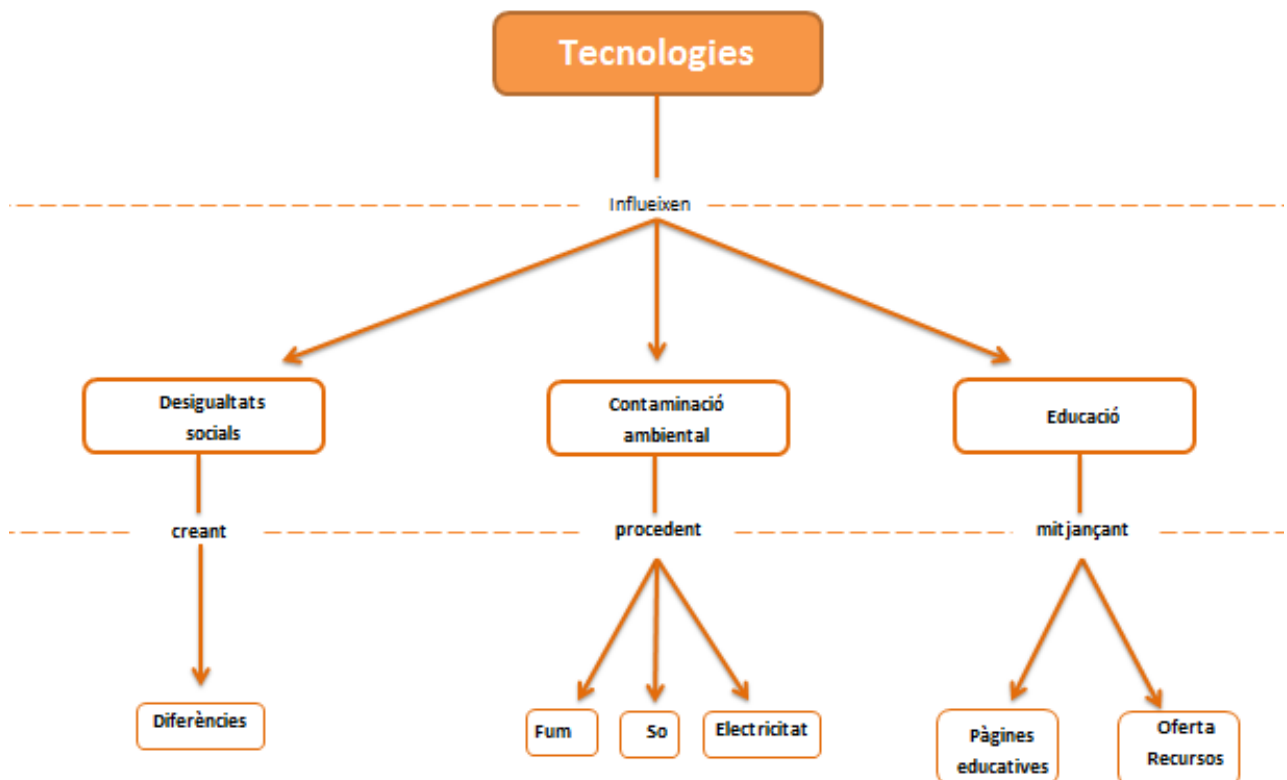
- On pots informar-te sobre el que passa al món?
- Com pots saber si es veritat allò que contenen?

8.2. Mapa conceptual

Mapa conceptual: Noemi Mengual

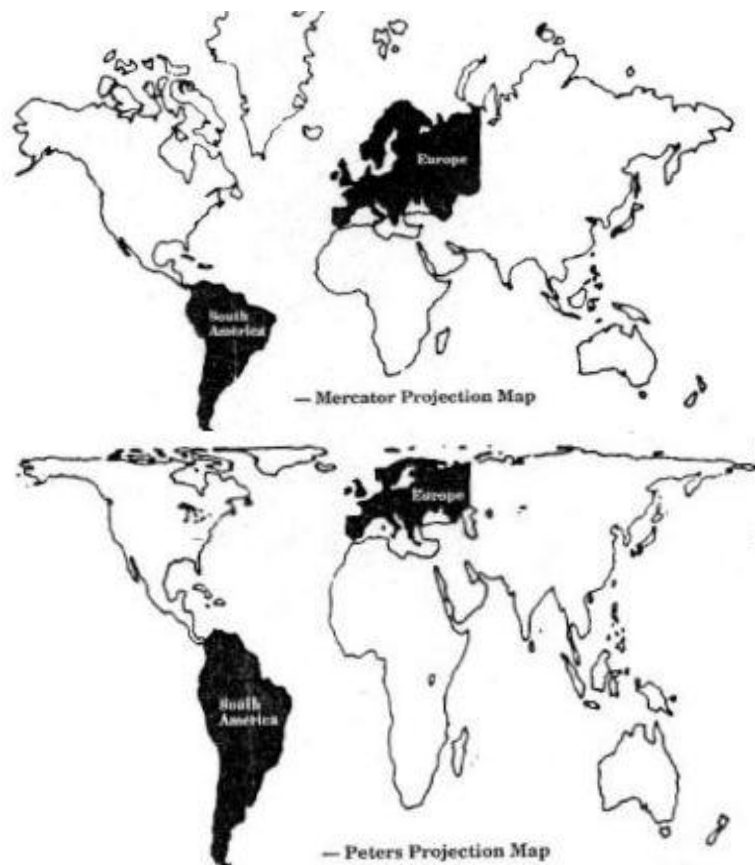
Mapa conceptual: Sara Rodrigo

8.3. Propostes d'activitats

Proposta d'activitat comunicacions humanes (Activitat 1) "Formes de comunicació inusuals"

Proposta d'activitat tractament de la informació
"La perspectiva"

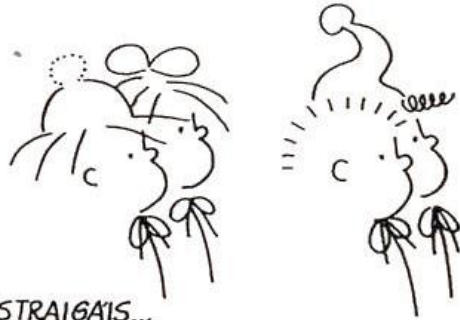

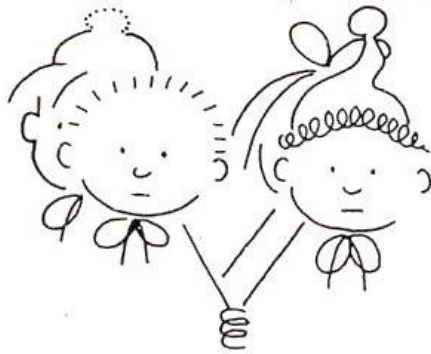
NIÑOS, ¡HOY SAL-
DREMOS! VISITAREMOS
EL BARRIO.

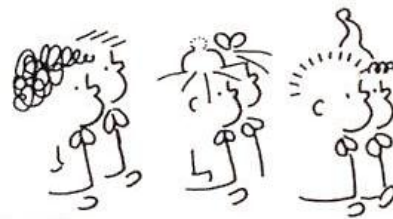
VAMOS... EN FILA DE A DOS.

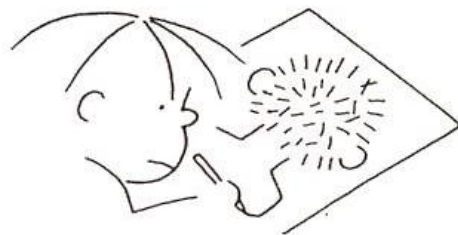
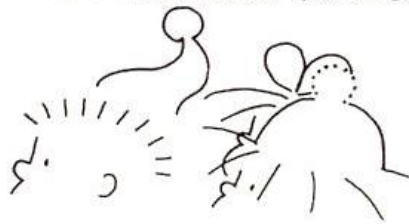
DAOS LA MANITA... NO OS DISTRAIGÁIS...

... NO BAJÉIS DE LA ACERA.

AHORA VOLVEREMOS A CLASE Y CADA
UNO DIBUJARA LO QUE RECUERDE...

Salidas instructivas, Tonnuci